

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Høring – NOU 2015: 15 Sett pris på miljøet – Rapport fra grønn skattekommisjon

Energi Norge viser til Finansdepartementets høringsbrev datert 09.12.2015, vedrørende rapporten fra grønn skattekommisjon, NOU 2015: 15 *Sett pris på miljøet*.

Energi Norge er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for norsk fornybarnæring. Energi Norge representerer ca. 280 bedrifter som produserer, frakter og selger strøm og varme. Medlemsbedriftene står for 99 prosent av kraftproduksjonen og dekker 90 prosent av nettkundene i Norge. Fornybarnæringen jobber for bedre klima, sikker forsyning og grønn vekst.

Energi Norge vil ta opp enkelte forhold av særlig interesse for fornybarsektoren. For øvrige temaer viser vi til uttalelsen fra NHO.

Nullutslippsbiler (6.3.8.5)

Utvalget foreslår å fjerne vesentlige deler av dagens insentiver for null- og lavutslippsbiler. Det foreslås at støtte til kjøp av nullutslippsbiler heller kan gis som en midlertidig subsidie på budsjettets utgiftsside med en annonsert nedtrapping. Samtidig foreslår utvalget at «etter 2020 settes den generelle CO₂-avgiften på nivå med det som er nødvendig for å nå det nasjonale utslippsmålet for ikke-kvotepliktig sektor på en kostnadseffektiv måte. Det innebærer at CO₂-avgiften settes lik prisen på EU-interne fleksible mekanismer, eventuelt på nivå med det som er nødvendig for å nå et innenlandsk utslippsmål for ikke-kvotepliktig sektor.»

Energi Norge peker på at Norge i en avtale med EU vil få et utslippsreduksjonsmål på opp mot 40 % fra 2005 til 2030 i ikke-kvotepliktig sektor. Dette innebærer at det må reduseres tilsvarende 10-12 millioner tonn CO₂ hvorav hovedandelen må tas i transportsektoren. Tilgangen på fleksible mekanismer er uklar og vil neppe utvikle en «pris» i markedsmessig forstand. Etter vårt syn vil en strategi med ensidig satsing på drivstoffavgifter for å nå dette utslippsmålet ikke være realistisk. Utvalget burde i større grad drøftet styringseffektivitet i tillegg til kostnadseffektivitet.

Vi peker på at elektrifisering av veitransport er det tiltaket som blir trukket frem av fagmyndighetene som en hovedstrategi. Elbilpolitikken har vært vellykket og ført til et betydelig gjennomslag for elektriske biler i Norge. Alt tyder på at kostnadene ved elbiler i forhold til fossilbiler er på vei ned.

Virkemiddelpakken må derfor dynamisk følge kostnadsutviklingen for kjøretøy kombinert med avgiftspolitikken for drivstoff. Energi Norge er enig i at elbiler i fremtiden også bør være med å betale for eksterne kostnader som følger av biltrafikk som ulykker, veislitasje, kø og helsekostnader. Det er imidlertid for tidlig å foreta endringer i virkemiddelpakken allerede nå.

Det pågår en rivende utvikling av ny teknologi som kan bidra til å realisere en omlegging i store deler av transportsektoren fra bruk av fossil energi til CO₂-nøytrale energibærere – herunder også elektrisitet. Det vil medføre kostnader å videreutvikle kraftnettet og en ladestruktur til å dekke økt etterspørsel av kraft og

effekt fra transportsektoren. For å få tempo i utvikling av denne infrastrukturen er det viktig at nettselskapene settes i stand til å være i forkant av en utvikling som kommer som en følge av klimamålene. Noe av disse kostnadene kan dekkes gjennom den inntektsrammemodellen som nettselskapene er underlagt i dag, men noe må også dekkes av storsamfunnet gjennom Enova, som en del av den nasjonale klimadugnaden. Det er urimelig at lokale nett-kunder skal dekke kostnadene ved utbygging av infrastruktur for gjennomgangstrafikk. En videre satsing må skje i et samarbeid mellom regulator (NVE), transportetatene (Veidirektoratet), miljømyndighetene (Miljødirektoratet) og det nye Enova. Et ny målstruktur for Enova med vekt på reduserte klimagassutslipp vil bidra til en mer effektiv virkemiddelbruk.

Avgift på elektrisk kraft (kap 6.5.1)

Utvalget peker på at elavgiften er lite egnet til å ivareta miljøhensyn og at det i hovedsak avhenger av egenskaper ved energiproduksjon og overføring. Miljøhensyn blir ivaretatt gjennom verneplaner og konsesjonsbehandling ved utbygging av nye produksjons- og overføringsanlegg. Utvalgets anbefaling blir på denne bakgrunn at «Utvalget betrakter elavgiften som en fiskal avgift. Det er derfor utenfor mandatet å foreslå endringer i avgiften».

Energi Norge deler utvalgets vurdering av elavgiften som en fiskal avgift. Tidligere praksis har vært å justere avgiften med forventet prisstigning, men de siste årene er elavgiften økt vesentlig mer. I Norge er praktisk talt all elektrisitet basert på fornybar, CO₂ fri energi. Når elavgiften øker mer enn avgiftene på fossil energi, innebærer det en konkurransevridning i disfavør av fornybar energi. Skal man nå klimapolitiske målsettinger er det nødvendig å vri energiforbruk fra fossil til fornybar energi. De senere års avgiftspolitikker har derfor virket direkte negativt i forhold til et grønt skifte.

I rapporten omtaler utvalget i noen grad denne problemstillingen ved å peke på at vedfyring gir lokale miljøskadelige utslipp og at bruk av fyringsolje gir både lokale miljøskadelige utslipp og CO₂-utslipp. Utvalget mener at det er vanskelig å anslå hvordan endringer i elavgiften påvirker det samlede energiforbruket og sammensetningen av dette, og at den samlede miljøeffekten derfor er usikker. Dette er forhold Energi Norge mener utvalget burde ha viet større oppmerksomhet.

Elavgifter er nå på nivå med støtte til ny fornybar kraftproduksjon gjennom elsertifikatordningen. Dersom man som lokal produsent av strøm fra solceller får både elsertifikater og fritak for elavgift for egen bruk av strøm fra solpaneler, innebærer det en sterkere subsidiering av denne form for fornybar produksjon enn produksjon fra fornybare kilder som vann og vindkraft i større anlegg. Slik støtte bør derfor eventuelt begrunnes med andre hensyn enn klimaeffekt.

Elsertifikater (kap 6.5.3)

Utvalget påpeker at elsertifikatordningen ikke stimulerer til teknologiutvikling, men innebærer støtte til kjent teknologi som vindkraft og vannkraft. Skal utslippene av klimagasser reduseres, er kvotesystemet og CO₂-avgifter de mest kostnadseffektive virkemidlene. Utvalget anbefaler at elsertifikatordningen ikke videreføres utover perioden som er besluttet.

Videre utbygging av fornybar energi i Europa er avgjørende for at klimamålene skal nås. Det skjer best i et velfungerende energimarked hvor nasjonale støttesystemer for modne teknologier fases ut etter 2020. Energi Norge deler utvalgets vurdering på dette området.

Avgift på naturinngrep (kap. 7.4.1)

Utvalget drøfter muligheten for en naturavgift for å beskytte naturverdier, bl.a. basert på en utredning Vista analyse har foretatt. Både underlagsrapporten og utvalget peker på at verdsetting av naturgoder på tvers av naturtyper, inngrepstyper og menneskelige preferanser er komplisert. Internalisering av samfunnskostnaden ved tap av natur kan derfor ikke gjøres presist, men forenklinger og mulige sjabloner bør ifølge utvalget kunne øke treffsikkerheten i vedtak om ressursutnyttelse innenfor visse sektorer. Det anbefales derfor i kap. 7.4.3 at det innføres en avgift på naturinngrep, men at utformingen

må vurderes nærmere. Avgiften foreslås med utgangspunkt i endring i INON-indeksen som avgiftsgrunnlag, med ikke spesifiserte justeringer for biologisk mangfold og rekreasjonsverdi.

Energi Norge mener det er viktig å ta hensyn til verdier i naturen som ikke verdsettes gjennom et marked, men støtter ikke forslaget om en avgift basert på sjablonger med så lite spesifikk innretning i forhold til verdiene som skal beskyttes, som f.eks. INON. Utvalget peker da også på at INON-indeksen er for generisk til å fange opp hensyn til hvor et inngrep faktisk gjør størst skade på de verdier som skal beskyttes. Energi Norge støtter videre kunnskapsutvikling for å gjøre mer treffsikre og forutsigbare vedtak i forhold til naturbruk, men mener at en avgift av anbefalt innretning er et lite egnet virkemiddel. Avgifter med den hensikt å styre mot best mulig ressursutnyttelse må være langt mer spesifikke i forhold til uønsket virkning av et inngrep, og kan neppe baseres på brede sjablonger uten å gi uønsket konkurransevridning og lite målrettet miljøkonsekvens.

Beskatning av fornybar kraftproduksjon

I tilknytning til omtalen av avgift på naturinngrep, nevner utvalget at større vannkraftanlegg er underlagt en omfattende behandling både etter energiloven, vannressursloven og vassdragsreguleringsloven.

Energi Norge er skuffet over at utvalget ikke også vurderer den omfattende beskatningen større vannkraftanlegg er underlagt og konsekvensene av denne i et klimaperspektiv. Norske vannkraftanlegg er pålagt en rekke særskatter og konsesjonsbaserte ordninger som blant annet er begrunnet i naturressursbruk. I tillegg til ordinær selskapsskatt, er vannkraft over 10 000 kVA påstemplet merkeytelse pålagt

- eiendomsskatt etter særskilte regler (til vertskommunene)
- konsesjonsavgift (til vertskommunen og noe til staten)
- konsesjonskraftavståelse til vertskommuner (eventuelt noe til fylket)
- naturressursskatt til vertskommunen og –fylket
- grunnrenteskatt til staten

Med unntak av grunnrenteskatten og i noen grad eiendomsskatten, er disse ytelsene uavhengig av vannkraftproducentenes økonomiske resultat. Samlet sett utgjør ytelsene til vertskommuner og -fylker årlig 6-7 milliarder kroner. Flere av særordningene er som nevnt begrunnet i naturressursbruk, som f.eks konsesjonsavgift og naturressursskatt.

Kraftsystemene i Europa blir stadig mer integrerte og rammevilkårene får derfor stor betydning for lokalisering av ny produksjon og konkurranse mellom ulike produksjonsteknologier. Energi Norge deler som nevnt utvalgets vurdering at støtteordninger til modne teknologier ikke skal videreføres etter utløpet av gjeldende periode for elsertifikatordningen og at et velfungerende kvotesystem må være styrende for videre investeringer i kraftproduksjon i Europa. Samtidig må særbeskatningen på norsk vannkraft begrenses og knyttes til eventuell superprofitt om man skal oppnå effektiv ressursutnyttelse.

Med tanke på vannkraftens viktige egenskaper som regulator i et energimarked med økende innslag av uregulerbar elektrisitetsproduksjon, mener Energi Norge det er svært uheldig dersom dagens negative særbehandling av grunnrenteskattepliktig vannkraft videreføres og eventuelt forsterkes.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Oluf Ulseth